

РЕШЕНИЕ

№ 123

гр. София, 30.01.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 4-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на десети ноември през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Мария Яначкова

Членове: Десислава Б. Николова
Миглена Йовкова

при участието на секретаря Ваня Ил. Иванова
като разгледа докладваното от Миглена Йовкова Въззивно гражданско дело
№ 20241000502814 по описа за 2024 година

Производството е по чл. 258 – 273 от ГПК.

С Решение №2433/23.04.2024г. по гр.д. № 5173 по описа за 2023г. на СГС Специализирана акушеро-гинекологична болница за активно лечение "Д-р Щерев" ЕООД, ЕИК 131134991, седалище и адрес на управление: гр. София, ж.к. Разсадника, ул. "Христо Благоев" № 25-31 е осъдена да заплати на Л. Ц. П. ЕГН *****, адрес: *** сумата от 10 000 лева обезщетение за неимуществени вреди, причинени от нарушение на телесната неприкосновеност с провеждане на 04.07.2018 г. на процедура по асистирана репродукция с предоставени от него сперматозоиди без негово информирано писмено съгласие, ведно със законната лихва от 04.07.2018 г. до окончателното изплащане, като е отхвърлен предявеният иск с правно основание чл. 49 вр. чл. 45 от ЗЗД в частта му над тази сума до предявения размер от 150 000 лева.

Недоволни от решението са двете главни страни в производството и подпомагаща страна, които обжалват същото.

Във ВЖ ищецът Л. П. възразява, че неимуществените вреди, чието репарирание претендира, не са само в сферата на личната му телесна неприкосновеност, която е накърнена от използването на негов биологичен материал(сперматозоиди) без съгласието му, но и в сферата на засягането на свободния му избор с кой да създаде поколение и поставянето му в ситуация на „принудително бащинство“, т.е. без сам да е избрал с кого да реализира бащинството си. Ето защо счита, че размерът на определеното обезщетение от

10 000лв. не обезщетява всички вреди, а също и не съответства на критерия справедливост, установен в чл. 52 от ЗЗД. Ето защо иска в отхвърлителната му част първоинстанционното решение да бъде отменено и постановено друго, с което искът да бъде уважен изцяло.

Подробен отговор на горната ВЖ е подало ответното дружество, в който са изложени съображения за неоснователност на същата и искане за оставянето ѝ без уважение.

В отговора на същата ВЖ третото лице помагач "ЗАД Армеец" АД гр. София застъпва теза за неоснователност на оплакванията на ищеца срещу акта, поради недоказването на вреди, настъпили за него в резултат на действие или бездействие на служители на ответника. Ето защо и придържайки се към съображенията на ответника срещу жалбата, счита, че същата следва да бъде отхвърлена.

Третото лице помагач „ЗК Лев инс“ АД гр. София, ЕИК 121130788 е депозирало отговор на ВЖ на П., в който излага доводи, че съдебният състав внимателно е обсъдил претенцията му и мотивирано я е уважил частично, респ. отхвърлил в останалата ѝ част, като е отчетел всички доказателства в делото. Исква първоинстанционното решение да бъде потвърдено, като обосновано и правилно.

Във ВЖ на САГБАЛ "Д-р Щерев" ЕООД са изложени обстояйни възражения за липсата на елементите от фактическия състав на непозволеното увреждане, а именно деяние от служители на дружеството, вреди които деянието да е причинило, както и причинно следствена връзка между първите два елемента. Обосновава същите основно с доводи, че е дадено съгласие от ищеца за използване на биологичния му материал за асистирана репродукция, с което не е нарушена нормативната уредба на ЗЗдравето и действалата към този момент Наредба №28/20.06.2007г. за дейности по асистирана репродукция. Съгласието болницата извежда от показанията на свид. Т., че с ищеца са имали дългогодишни интимни отношения и в следствие от тези отношения той е предприел действия по замразяване, съхранение и размразяване на биологичен материал. В жалбата е направен анализ на събрания доказателствен материал и въз основа на него е изтъкнато, че доказателствата не установяват твърденията на П. в ИМ. Поради това се иска решението да бъде отменено в осъдителната му част и да бъде постановено друго, с което искът да се отхвърли изцяло. При условията на евентуалност е заявено искане за намаляване на размер на присъденото обезщетение , тъй като не е съобразено с критерия справедливост.

В отговори си на въззивната жалба на САГБАЛ "Д-р Щерев" ЕООД, пълномощникът на ищеца поддържа, че оплакванията в нея са неоснователни. Прави свой анализ на доказателствения материал и фактически констатации въз основа на него и обосновава правни изводи за наличие на всички елементи от ФС на поддържания извън договорен източник на облигационното отношение. Моли тя да бъде оставена без уважение.

В отговора на тази ВЖ третото лице помагач "ЗАД Армеец" АД гр. София се присъединява към изложените в нея съображения, с оглед на което

иска да бъде уважена.

Третото лице помагач на ответника "ЗАД Армеец" АД гр. София, е депозирало самостоятелна ВЖ, в която сочи, че обжалва изцяло постановеното решение като недопустимо, поради неспиране на настоящото производство на осн. чл. 229, ал.1, т.5 от ГПК, мотивирано от висящност на наказателно производство за документно престъпление, касаещо процесното писмено съгласие за използване на биологичен материал.

На следващо място излага възражения, че решението е неправилно, защото като не е имало задължение ответното лечебно заведение да изследва истинността на представените пред него документи, то негови служители не са извършили деяние, с което да са причинени вреди на ищеца. С оглед на изложеното иска съдебното производство да бъде прекратено, евентуално съдебното решение да бъде отменено в атакуваната му част или да бъде намален размерът на обезщетението.

Отговор по ВЖ на "ЗАД Армеец" АД гр. София е подал Л. П., според който тя е изцяло неоснователна, тъй като наведените оплаквания в нея не се подкрепят от доказателствения материал. Подробно са анализирани същите, цитирана е относима съдебна практика и са изложени доводи за оставянето на жалбата без уважение.

Третото лице помагач „ЗК Лев инс“ АД гр. София е заявило, че споделя подробно изложените във ВЖ оспорвания, възражения и твърдения.

САГБАЛ“Д-р Щерев“ ЕООД изразява становище, че всички твърдения и възражения на жалбоподателя са основателни с изключение на това, че той като застраховател не носи отговорност в случаите, когато вредите са настъпили от грешки и пропуски при изпълнението на дейност, извън обхвата на професионалните задължения

Във въззивното производство е допусната СПЕ, чието заключение е приобщено към доказателствения материал и са приети нови писмени доказателства.

Въззивният състав намира, че фактическата обстановка в спора е правилно установена и изцяло споделя констатациите за фактите и обстоятелствата, направени от Софийски градски съд, към които добавя и обсъждането на новите доказателства, както следва :

Ищецът Л. Ц. П. не оспорва, че е попълнил и подписал информирано съгласие за замразяване, съхранение и размразяване на негов биологичен материал(сперма) на дата 23.05.2018г. в „САГБАЛ Д-р Щерев" ЕООД гр. София.

Заедно с това са приети за безспорно установени и ненуждаещи се от доказване обстоятелствата, че той фактически е предоставил на 23.05.2018г. биологичен материал, съдържащ сперматозоиди, за замразяване, съхранение и размразяване в ответното лечебно заведение, както и че на М. Л. Т. е извършена инвитро процедура с биологичен материал, предоставен от ищеца в същото заведение. Не е спорно и обстоятелството, че вследствие на тази процедура, на *** г. М. Л. Т. е родила дете от женски пол Л. Л. П..

Видно е от доказателствата, че първоначално детето Л. е било вписано в

акта за раждане № 0469 от *** г. с имената на майката - Л. М. Л., но след като е било припознато от ищеца Л. Ц. П. с декларация с нотариална заверка на подписа му от 25.06.2020 г., подадена в Столична община район "Красна поляна" на 06.07.2020 г., е съставен нов акта за раждане на ***г. В него детето е записано с бащиното и фамилното име на Л. П., а той е вписан като негов баща.

Приложен е ДНК тест от АМГЕНЛАБ от 09.03.2020г., лабораторният резултат от който показва, че допустимата вероятност за бащинство на ищеца по отношение на детето Л. е 99, 99996%.

Установено е, че ищецът е предявил срещу майката на детето иск по чл. 127 от СК за определяне на режим на лични отношения между него и детето, по който е образувано гр. дело № 25634/2021 г. на СРС. Делото в първата инстанция е приключило с решение № 10843 от 23.06.2023 г. на СРС и са определени вида и продължителността на срещите. По въззивна жалба на М. Л. Т. е образувано в.гр.дело № 12132/2023 г. на СГС, по което няма данни да е постановен краен съдебен акт.

Между ищеца и М. Т. е образувано и гр. дело № 4302/2020г. на Районен съд Плевен по молба за защита от домашно насилие, подадена на 28.08.2020г. от М. Л. Т. срещу Л. Ц. П.. В решението по делото са постановени мерки по ЗЗДН.

Спорът в делото е съсредоточен върху декларацията за информирано съгласие, с ръкописно попълнена дата на втора страница - 04.07.2018 г., ръкописно попълнени данни на ищеца П. и на свидетелката Т. и саморъчно положени подписи под текста на втора страница, в дясната част срещу подписи (1) и (2). Във връзка с оспорването на автентичността на подписа, положен от името на ищеца и откритото производство по чл. 193 ГПК е назначената и изготвена съдебно-графическа експертиза. В нея категорично е заключено, че подписите в документа в графа "Подпис" позиции 1 и 2 на ксерокопието на документа не са положени от ищеца, а са копия на подписи, положени от свидетелката М. Л. Т..

Видно е от писмо с информация за изследванията, проведени от ищеца в Медицински център за репродуктивна медицина "Нова радост", че пациентът Л. Ц. П. не е посочил писмено, че желае да предостави семенна проба за провеждане на процедура по асистирана репродукция с партньорка/съпруга и негова семенна проба не е използвана за провеждане на асистирана репродукция в това лечебно заведение.

СГС е разпитал двама свидетели на ответната страна и един на ищеца, за различни обстоятелства, предмет на доказване в делото.

Установява се от показанията на свид. Т., която е ползвала биологичния материал на ищеца и е родила припознатото от него дете Л., че при провеждане на процедурата ин-витро е заявила в ответната болница, че е негова партньорка, но не знае защо не е посочена като такава в информираното съгласие за замразяване, съхранение и размразяване на сперма от 23.05.2018г., но е категорична, че не ѝ е представян такъв документ за подпис. Твърди, че са попълвали документи, свързани с процедурата,

включително и П., но тя не го е придружавала в деня, в който той е дал биологичния материал за замразяване и съхранение, защото е била на работа. Не знае кой е движил административно ин-витро процедурата ѝ в болницата и сочи, че не се правят проверки на документите, които се дават на пациентите и близките им за попълване. Категорична е, че в качеството си на лекар в САГБАЛ“Д-р Щерев“ няма достъп до помещенията, в които се провеждат изследванията, както и до документите.

Заявява, че е виждала медицински документи на друга жена за ин-витро процедура, за която ищецът и е искал съвет и тя се е казвала А..

Съдът счита, че не следва да обсъжда отношенията между ищеца и свидетелката за периода преди процесната дата, на която първият е предоставил за замразяване, съхранение и размразяване сперма, защото нямат отношение към същината на правния спор, която касае спазването на законовите и подзаконовите норми, регулиращи инвитро процедурите, както и защото свидетелката Т. е заинтересована от изхода на делото с оглед позицията ѝ на лекар в ответната болница. Заедно с това, макар тази част от показанията ѝ да са за строго лична сфера от човешките отношения, те не се потвърждават от други доказателства в делото.

От показанията на свид. К., която е лекар в ответното лечебно заведение и е вписана в декларацията за информирано съгласие за извършване на асистирана репродукция като лекар, който е дал подробни разяснения на партньорите, включени в програмата, се установява, че М. ѝ е споделила за нейния партньор, но никога не го е виждала и не е имала контакт с него. Твърди, че тя осъществява лечението при жените и пред нея М. Л. е заявила, че с нейния партньор желаят да осъществят такава процедура по инвитро оплождане. Знае името на Л. П. като партньор на д-р Л.. Установява, че за да стартира процедурата трябва да има информирано съгласие от двамата партньори и тя знае, че има такова, но не се запознала с него. Соци също, че задължително трябва да се посочи в информираното съгласие, дали ще се провежда с донор или с партньор. Твърди, че не е запозната с административната част на документацията и няма информация в случая от кого са подадени документите за информираното съгласие за извършване на асистираната репродукция. Категорична е, че условията на асистираната репродукция е разяснила само на д-р Л..

Като свидетел ищецът е ангажирал своя близка приятелка, която познава всичките му интимни приятелки, но никога не е виждала М. Т.. Знае обаче, че негова позната от миналото му е съдействала през 2018г. да остави за съхранение генетичен материал в гр. София, който той е искал да ползва във варненска клиника за инвитро процедура с приятелката му А., за която процедура с нея са правили изследвания. Той ѝ е показал декларация, че оставя биологичния си материал за съхранение в болницата. Споделил е също, че причината да направи това в онзи момент и в гр. София е, че е пребивавал в града, заради лечението на майка му, както и защото по-късно не е знаел какво може да му се случи от стреса от очаквания летален край на майка му. Категорична е, че не ѝ е казвал, че има планове да има инвитро процедура с друга жена, освен с А..

Свидетелства, че след като е направил ДНК тест за установяване бащинството на детето, той се е разделил с приятелката му А., която е разбрала, че е баща на това дете. Твърди, че горното много го е травмирало, защото те много са се обичали.

Установява, че случилото се много е променило Л. П., израз на което е ограничаването на контактите с хора, самоизолацията, която си е наложил, отивайки да живее на вилата си и напускайки града. Лично е възприела, че той реагира с плач и тъга винаги, когато стане дума за случая.

Той ѝ е споделял, че години преди процесния случай е имал с М. Д. 2 – 3 сексуални контакта, но не и връзка. Причината за контакта ѝ с нея през 2018г. е било обстоятелството, че е търсил лекар, който да му съдейства за лечението на майка му.

Според изводите на вещото лице Г. Г. Г., изготвил съдебно психологичната експертиза, при ищеца не е налице изразена предразположеност към бързо изпадане в дистрес, т.е. към отрицателна емоционална реакция към стресови фактори, но узнаването за използването без негово съгласие на предоставените за съхранение сперматозоиди в инвитро процедура и последвалото раждане и припознаване на дете, представляват за нето събития с висок стресогенен потенциал, които са създали трайни негативни емоционални съС.ия, психосоматичен дискомфорт и социално ограничаване. Тези последици са довели до значителна загуба на емоционална енергия, което е намалило общата му адаптивност, но не е причинило психично разстройство, обуславящо трайна дезадаптивност и инвалидизация. Експертът приема, че интензивността на негативните изживявания е с характерен ход, изразяващ се в намаляване във времето. Категоричен е, че процесните събития са породили продължителни негативните изживявания на шок, възмущение, чувство за несправедливо наказание, мнителност и базисно недоверие към другите и нежелание за контакти. Сочи вещото лице, че емоционалната доминанта е била свързана с усещането за загуба на възможност да упражнява контрол върху важни аспекти от живота си и нежеланото предначертаване на съдбата му от друг. Последица от горните изживявания са оплакванията от нарушен сън, намалена енергия, и концентрация, а също и чувство на необратима промяна в живота му, потиснато настроение, притеснение и несигурност в бъдещето. Експертът подчертава, че горните изживявания са преминали на фона на разгърната, протрахирана траурна реакция след смъртта на майката на ищеца и са били засилени от това, че са засегнати важни за него ценности като това дали да има дете, да има дете с избран човек, с който иска да има семейство и в избран от него момент, както и от това че промяната в неговия статут му е наложена и е възникнала внезапно, без да има възможност да свикне постепенно, че е баща.

При изслушването му в с.з. вещото лице пояснява, че и към днешна дата описаните отрицателни последици не са напълно преодолені от П. и при асоциации с това стресогенно събитие при него винаги възникват нови негативни изживявания. Категорично приема, че няма как да се прогнозира какво би било развитието на тези изживявания, защото те могат да бъдат засилени или да бъде понижен техният интензитет в зависимост от това какви

други положителни и/или негативни събития настъпят в живота му.

Експертът счита, че траурната реакция след смъртта на майката не е причина за установените симптоми. Тя е причина за намаляване на прага на възможността да понася негативни събития. От друга страна обаче, Л. П. има личностови особености, които го правят по-уязвим към негативни стресови преживявания.

В представения в настоящата инстанция Констативен протокол за извършена проверка №КП-383/10.05.2024г. на ИА „Медицински надзор“ е направен извод, че при извършената проверка на дейността на болничното заведение, във връзка с процесния казус, не са извършени нарушения, но дава на същото задължителни предписания в бъдеще всички образци на декларациите за информирани съгласия на пациентите да бъдат изготвени по отделно за всяка дейност и подписите на двамата партньори да се полагат преди всяка процедура, а не преди стартиране на цялостното лечение, като в декларациите да се полага подпис на лекуващ лекар или биолог, който е информирал пациентите за предстоящата процедура, както и във информираното съгласие за съхранение на сперматозоиди да бъде отразено вида на даряването(за собствена употреба или за ползване при партньорска двойка), като във втория случай задължително да се вписва името на партньорката.

Въз основа на изложените факти, Софийският апелативен съд приема следните правни изводи :

Обжалваното решение е валидно и допустимо.

Неоснователно е оплакването на третото лице помагач на ответника - "ЗАД Армеец" АД гр. София, че постановеното решение е недопустимо, тъй като настоящото производство не е спряно на осн. чл. 229, ал.1, т.5 от ГПК. Решението по наказателното дело, с което се обосновава искането за спиране, не рефлектира върху изхода на настоящото, тъй като за разследваните обстоятелства е прието заключение на съдебно-графическа експертиза, с която те са установени в гражданския процес и не следва да се чака изходът от наказателния.

Съдът приема, че решението е правилно, касателно изводите на първоинстанционния съд, че са доказани всички предпоставки от фактическия състав на иска по чл. 49 във вр. с чл. 45 от ЗЗД.

За да възникне обезпечително-гаранционната отговорност на болницата, като възложител на работата на лекарите, биолозите и на останалия медицински и немедицински персонал, ангажирани с дейността ѝ в сферата на асистираната репродукция, следва да се установи от ищеца противоправност в соченото увреждащо бездействие от същите, които на 04.07.2018г. без да поискат и да получат съгласието му като донор са използвали негов биологичен материал за инсеминация, в причинна връзка, с които действия и бездействие са настъпили неимуществените вреди за него, изразяващи в трайна и необратима промяна в личния му живот и свързаните с това негативни изживявания и силен психоемоционален стрес и накърняване на правото му на избор кога и с кой партньор да създаде дете. Съгласно

постановките в т. 6 от ППВС №7/1959г. отговорността на лицата, които са възложили другиму извършването на някаква работа, за вредите, причинени при или по повод на тази работа, е за чужди противоправни и виновни действия или бездействия. Тази отговорност има обезпечително гаранционна функция и произтича от вината на натоварените с извършването на работата лица. Лицата, които са възложили работата, във връзка с която са причинени вредите, не могат да правят възражения, че са невиновни в подбора на лицето, и да се позовават на други лични основания за освобождаването им от отговорност.

Въззивният състав приема, че в казуса е доказано бездействие на лекарите и биолозите, ангажирани с инвитро процедурата на М. Л. Д. в САГБАЛ “Д-р Щерев“ ЕООД, които не са предоставили на Л. П. информация и не са му позволили свободно и самостоятелно да вземе решение за предприемане на асистирана репродукция с М. Т., каквото задължение имат по силата на чл. 126, ал. 2 от ЗЗдр. Посочената норма установява общото правило, че всеки има право на информация и свобода на решение относно своето репродуктивно здраве. В този контекст следва да се посочи, че липсват доказателства на ищеца да е предоставяна информация за започването на инвитро процедура с негов биологичен материал, за вида на асистираната репродукция, т.е. дали е при условията на партньорско даряване, съответно за директна или индиректна употреба или е за непартньорско дарителство.

Нещо повече, липсва дадено от него, респ. получено от ответната болница писмено информирано съгласие за извършване на асистирана репродукция за създаване на потомство с М. Л. Д.. Задължителното условие за даване на такова е предвидено в чл. 130, ал.1 от ЗЗдр. и е детайлизирано в Наредба №28/20.06.2007г. за дейности по асистирана репродукция с оглед вида на инвитро процедурата, но е предпоставка за осъществяване на всички горепосочени видове процедури.

Тъй като в казуса е представена бланка на декларация за информирано съгласие, от съдържанието на която не е видно за кой вид асистирана репродукция се отнася, т.е. осъществена чрез донор на сперматозоиди, който е съпруг или партньор или анонимен донор, следва да се посочи, че и при двата варианта на донорство е задължително донорът на сперматозоиди да даде писмено информирано съгласие за използването на биологичния му материал. Изложеното е регламентирано в чл. 4, ал.1; чл. 5, т.3; чл. 6, ал.1, т.3 и чл. 9, ал.1 от Наредба №28/20.06.2007г. за дейности по асистирана репродукция.

Нито едно от приетите и обсъдени доказателства в делото не доказва твърдението на ответника, че са проведени консултации и обсъждане с П. и Т. за възможностите за постигане на оплождане чрез инвитро процедура с биологичен материал на първия.

Следва да се акцентира върху обстоятелството, че дори декларацията за информирано съгласие от 04.07.2018г. да беше подписана от ищеца, каквото не е направено, предвид заключението на съдебно почерковата експертиза, в нея е вписано, че е за извършване на асистирана репродукция по чл. 130, ал.4, т.4 от ЗЗдр., която норма е относима към процедурата по вземане на

яйцеклетка от една жена и нейното поставяне в тялото на друга жена. Т.е. това не е декларацията за информирано съгласие за донор на сперматозоиди по чл. 4, ал.1; чл. 5, т.3; чл. 6, ал.1, т.3 или чл. 9, ал.1 от Наредба №28/20.06.2007г. за дейности по асистирана репродукция. Този извод се налага не само от титулната част на декларацията, но и от нейното съдържание.

Заедно с това, именно в насока на изложените от настоящия състав нарушени нормативни разпоредби са и препоръките на ИАМН, дадени в констативния протокол от 10.05.2024г. за извършена проверка, посочени във фактическата обстановка. Въпреки необоснования и противоречащ на логиката извод на проверяващите, че не са констатирани нарушения, те предписват задължително болницата да изготвя по отделно за всяка дейност образци на декларации за информирани съгласия на пациентите, които да бъдат подписвани от двамата партньори преди всяка процедура, а не преди стартиране на цялостното лечение, като в декларациите да се полага и подпис на лекуващ лекар или биолог, който е информирал пациентите за предстоящата процедура, както и във информираното съгласие за съхранение на сперматозоиди да бъде отразено вида на даряването(за собствена употреба или за ползване при партньорска двойка), като във втория случай задължително да се вписва името на партньорката.

Както фактическите констатации на настоящия състав така и предписанията на ИАМН обосновават извод, че в казуса е налице бездействие от страна на лекар/лекарите и/или биолог осъществили процесната асистирана репродукция в САГБАЛ “Д-р Щерев“ ЕООД.

Несъстоятелно е възражението на ответника, че той не следва да носи отговорност, защото няма задължение да изследва истинността на декларацията. Спорът в касуза не е за това дали е или не е изследвал истинността ѝ, а за това дали неговите служители лекари и биолози са спазили ЗЗдр. и съответната Наредба по приложението му. Същите не са освободени от съобразяването с правните норми, регламентиращи асистираната репродукция, която им е възложена от болницата, независимо от създадената или несъздадената организация на дейността на болницата.

С оглед обсъдените до тук правни норми, които са нарушени с констатираните бездействие(недаване на информация и неизискване на съгласие за използване на биологичен материал) и действия(осъществяване на инсеминация на М. Т. с биологичен материал на Л. П.), следва извод, че деянието(съвкупност от бездействие и действие) е противоправно.

Вредите, които изтъква ищецът, макар и с обща природа, която е в сферата на вътрешните изживявания на човека, следва да се прецизират в две насоки.

Първата насока е свързана с това, че е нарушено правото му на свободен избор да стане родител и с кой партньор да направи това. Този избор е част от личния живот на всеки човек, чиято неприкосновеност е въздигната в основно правото на гражданите в Р България, а именно в чл. 32, ал.1, изр. първо от Конституцията. Неприкосновеността изключва всякаква възможност принудително да бъде наложено на гражданин решение да стане родител, а

още по - драстично е без негово решение той фактически да е родител, поради действия и/или бездействия на трети лица. Последните са довели не само до нежелана, но и до трайна и необратима промяна, изразяваща се в обвързването с майката на детето без той да е желал това. Установи се също, че в резултата на „принудителното бащинство“ се е преобърнал личният му живот и бъдещите му перспективи, защото то е довело до раздялата с жената, която е обичал и с която са имали планове да създадат семейство и деца.

Освен посочената промяна на „посоката“ в личния живот на Л. П., той е изживял силен шок и е бил дълбоко емоционално разтърсен от неочакваното, непланираното и непожелано от него събитие – раждането на негово дете от М. Т.. При узнаването на последния факт се сринала представата му за лични и семейни ценности, почувствал се е излъган и поради това е изпаднал в самоналожена изолация, станал е мнителен и недоверчив към хората и е изпитал усещане, че е несправедливо наказан. Изложените изживявания са довели до външна промяна в поведението и физическото състояние на ищеца, защото се установи от свидетелските показания на свид. Д., че е страдал от безсъние и липса на концентрация, бил е тъжен, подтиснат и е плачел при споменаване на процесните събития.

Причинно – следствена връзка между обсъдените емоционални вреди на Л. П. и деянието на служителите, на които ответникът е възложил провеждането на процедури по асистирана репродукция, безспорно се установи от гласните доказателства и съдебно психологическата експертиза. За яснота следва да се посочи, че ищецът не твърди, че детето Л., родено от М. Т. в резултат на инсеминация с негов биологичен материал, е нещо негативно(вредно) в живота му. Ето защо внушенията в доводите на ответника, че едно дете не може да е вредно за ищеца, следва да бъдат игнорирани.

При така развитите съображения, доводите на осъдения от първоинстанционния съд ответник срещу основанието за ангажиране на отговорността му, са неоснователни и не могат да обосноват като правна последица отхвърляне на иска за обезщетение.

Спорно във въззивното производство е и какъв е размерът на обезщетението, което е в състояние да възмезди немуществените вреди на ищеца, а изводите на първоинстанционния съд, относно дължимия размер на обезщетението, се оспорват като необосновани и от двете главни страни. Поддържаното неправилно приложение на материалния закон – чл. 52 ЗЗД, е в насока за необосновано занижаване във ВЖ на П., съответно завишаване във ВЖ на САГБАЛ “Д-р Щерев“ ЕООД.

Удовлетворяването на изискването за справедливост по чл. 52 ЗЗД налага при определяне на размера на обезщетението за неимуществени вреди да се преценяват конкретни факти, обуславящи вредите, като обстоятелствата, при които са получени; възрастта на пострадалия; тяхната продължителност и интензитет; прогнозата за преодоляването им, обществено - икономическите условия в страната към датата на увреждането, включително общественото разбиране за справедливост на даден етап от развитието на самото общество.

Мотивите на решението на първоинстанционния съд не съдържа анализ

на фактите, от които зависи размерът на обезщетението и не е посочено каква тежест имат отделните факти при определянето му. Ето защо въззивният състав следва да посочи, че водещо при индивидуализацията на обезщетението следва да са характерът на травмата и продължителността на изживяването ѝ. В касуза се доказва, че нанесените травми са в психоемоционалната сфера на П., като процесното събитие е с висок стресогенен потенциал за него. Травмите в тази област от човешката същност се изживяват значително по - интензивно от тези, засягащи физическото здраве, поради което следва да бъдат по – високо овъзмездявани. Заедно с това, използването на биологичен материал на ищеца без неговото съгласие и узнаването на това обстоятелство е довело до значителна загуба на психоемоционална енергия, което е намалило общата му адаптивност и е обусловило трайна дезадаптивност и инвалидизация, съгласно експертната оценка на вещото лице психолог. Също така отрицателните последици са продължило дълго във времето, като и към момента на изготвяне на СПЕ, т.е. след повече от 5 години не са напълно преодолені и процесното събитие продължава да предизвиква тъга и негативни емоции у ищеца.

Не по - маловажно от горното е и обстоятелството, което САС съобразява в посока на завишение на обезщетението, е че последица от процесното деяние е необратимото и за цял живот обвързване на П. с жената, която е родила детето в резултат на инсеминацията с негов биологичен материал. По този начин той е поставен в състояние на нежелана и принудителна връзка по повод отглеждането на детето Л., като тази последица, която за него е негативна, е обективно непреодолима.

При определяне на справедливия размер на обезщетението, освен изложеното, следва да се отчете и обстоятелството, че в българското общество, както майчинството така и бащинството са изконна ценност и накърняването на правото на свободен и информиран избор на мъжа да стане баща и с кой партньор да създаде поколение, не се възприема за допустимо. Ето защо усещането за справедливост в българско общество, което все още е до голяма степен традиционно ориентираното към семейството, следва да бъде удовлетворено с по – висок размер от този присъден от СГС.

Относно обществено икономическите условия съдът приема, че към момента на реализирането на деликта – м. юли 2018г. стандартът на живот в страната ни е бил по - нисък от настоящия, поради което обезщетението следва да бъде съобразено с него за да не се допусне неоснователно обогатяване. Ако се ползва като ориентир размерът на СРЗ, то за третото тримесечие на 2018г. тя е 1 103лв., а за 2025г. е 2 549лв., т.е. нарастването е почти с 1, 5 пъти. Ето защо размер на обезщетението към датата на деликта следва да е 50 000лв., тъй като определеният от СГС размер от 10 000лв. е нисък и не е в състояние да репарира процесните вреди. От друга страна претенцията над 50 000лв. до 150 000лв. не кореспондира с принципа за справедливост и е неоснователна.

Предвид изложеното, решението на СГС следва да бъде изменено, като се завиши размерът на обезщетението до 50 000лв.

С оглед изхода от въззивната проверка първоинстанционният акт следва да бъде изменен в частта за разноските, като ответникът бъде осъден да заплати на ищеца допълнителни такива в размер на 3013, 32лв(1540, 69 евро), а тези присъдени на ответника, платими от ищеца да бъдат намалени на 5 010лв.(2561, 57 евро).

В настоящата инстанция по съразмерност ответникът следва да заплати на ищеца разноски в размер на 2 171, 43лв.(1 110, 23евро), както и реципрочно П. следва да заплати на САГБАЛ“Д-р Щерев“ ЕООД разноски в размер на 2 714, 29лв. (1 387, 79евро).

Така мотивиран, Софийският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение №2433/23.04.2024г. по гр.д. № 5173 по описа за 2023г. на СГС в частта, в която е отхвърлен искът с правно основание чл. 49 във вр. чл. 45 от ЗЗД на Л. Ц. П., ЕГН *****, адрес: *** срещу Специализирана акушеро-гинекологична болница за активно лечение "Д-р Щерев" ЕООД, ЕИК 131134991, седалище и адрес на управление: гр. София, ж.к. Разсадника, ул. "Христо Благоев" № 25-31 за сумата над 10 000(десет хиляди) лева до сумата от 50 000(петдесет хиляди) лева обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в трайна и необратима промяна в личния му живот и свързаните с това негативни изживявания и силен психоемоционален стрес, в следствие противоправно бездействие на 04.07.2018 г. при изпълнение на възложената работа на наетите като изпълнители медицински лица, ведно със законната лихва от 04.07.2018 г. до окончателното изплащане и постановява:

ОСЪЖДА Специализирана акушеро-гинекологична болница за активно лечение "Д-р Щерев" ЕООД, ЕИК 131134991, седалище и адрес на управление: гр. София, ж.к. Разсадника, ул. "Христо Благоев" № 25-31 да заплати на Л. Ц. П., ЕГН *****, адрес: *** още 40 000(четиридесет хиляди) лева към присъдената от първоинстанционния съд сума от 10 000(десет хиляди) лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в трайна и необратима промяна в личния му живот и свързаните с това негативни изживявания и силен психоемоционален стрес, в следствие противоправно бездействие на 04.07.2018 г. при изпълнение на възложената работа на наетите като изпълнители медицински лица, ведно със законната лихва от 04.07.2018 г. до окончателното изплащане.

ПОТВЪРЖДАВА решението в останала му част.

ОТМЕНЯ Решение №2433/23.04.2024г. по гр.д. № 5173 по описа за 2023г. на СГС в частта, имаща характерна определение, в която Л. Ц. П. е осъден да заплати на САГБАЛ "Д-р Щерев" ЕООД разноски над сумата от 5 010лв.(2561, 57 евро) до присъдената с първоинстанционното решение сумата от 7014 лева.

ОСЪЖДА Специализирана акушеро-гинекологична болница за активно лечение "Д-р Щерев" ЕООД, ЕИК 131134991, седалище и адрес на

управление: гр. София, ж.к. Разсадника, ул. "Христо Благоев" № 25-31 да заплати на Л. Ц. П. ЕГН *****, адрес: *** още 1540, 69 евро (3013, 32лв) разноси за първоинстанционното производство, както и разноси по съразмерност за въззивното производство, възлизащи на 1 110, 23 евро (2 171, 43лв).

ОСЪЖДА Л. Ц. П. да заплати на САГБАЛ "Д-р Щерев" ЕООД сумата от 2 714, 29лв. (1 387, 79евро), разноси за въззивното производство.

Делото е разгледано с участието на "ЗАД Армеец" АД гр. София, ЕИК 121076907 и „ЗК Лев инс“ АД гр. София, ЕИК 121130788, като трети лица помагачи на страната на ответника „САГБАЛ Д-р Щерев" ЕООД.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред ВКС, в 1 – месечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____